

HET DUBBELGEBOD IS FUNDAMENT

... 'Heb de Heer uw God lief met heel uw hart, en met heel uw ziel en met heel uw verstand. En heb uw naaste lief als uzelf.' Dit door Jezus uitgesproken 'dubbelgebod van de liefde' is het fundament, niet de samenvatting van de Tien Geboden.

In veel kerken wordt op zondagochtend tijdens de eredienst een gedeelte uit de Bijbel voorgelezen, aangekondigd als de 'wet van God', of de 'tien geboden', ook wel aangeduid als de 'tien woorden' van God, of de 'dekalog'. Men citeert dan uit Exodus 20 of uit Deuteronomium 5, waar een iets andere versie staat.

Heel vaak volgt daarop het aanhalen van het bekende 'dubbelgebod van de liefde' van Jezus, in de woorden van Mattheüs 22:37-40, of soms in de versies van Markus 12: 29-31 en Lukas 10:27. Het is opvallend dat dit

'Op dit dubbelgebod van de liefde rust het hele Woord van God.'

zogenaamde 'dubbelgebod' vaak wordt aangekondigd als een door Jezus uitgesproken 'samenvatting' van de wet van God. Ik wil hier laten zien dat die vlag de lading niet dekt.

verkorte versie

De woorden van Jezus vormen geen samenvatting van Gods wet. Allereerst vanwege de betekenis van het woord 'samenvatting' zelf. Er is een veelheid aan definities van dat woord in omloop.

Ze komen er allemaal op neer dat een samenvatting een verkorte versie is van een origineel. Het is een resumé, een simplificatie om de hoofdpunten van het veel langere onderwerp uit te lichten en de kerngedachten ervan weer te geven. In relatie tot het geheel is een samenvatting qua inhoud altijd minder.

Maar juist daarom zijn de woorden van Jezus geen samenvatting. Ze zijn namelijk meer dan een korte versie van de oudtestamentische tien geboden

en ze zijn dieper dan de hoofdpunten of kern ervan. In het Oude Testament en bij de Joden in de tijd van Jezus was het liefdegebod tot God bekend (zie Deuteronomium 6:4,5; 10:12; 30:6; Lukas 10:27), evenals het gebod om de naaste lief te hebben (Leviticus 19:18; Lukas 10:27). Maar Jezus geeft er zijn eigen onmisbare dimensie aan.

Die dimensie is Hijzelf. Vanuit Hem krijgt de wet zijn ware betekenis. Als Hij zegt 'doe dat en u zult leven' (Lukas 10:28), bedoelt Hij ernaar dat niet de oudtestamentische wet het laatste woord heeft, maar dat we vanuit Gods liefde de genade van Christus en zijn plaatsvervangende werk nodig hebben om aan het dub-

belgebod van de liefde te kunnen voldoen.

Het dubbelgebod focust daarom niet alleen op onze liefde voor God en de naaste, maar vooral op Gods liefde voor ons. De Griekse werkwoordsvorm *agapesis* voor 'u zult liefhebben' wijst naar *agapè*, Gods zelfopofferende liefde, blijkend uit het werk van Jezus, waardoor wij Hem als Verlosser mogen ontvangen, individueel en met elkaar. Wat een wonder van genade!

meer dan tien geboden

Er is nog een aspect dat laat zien waarom het dubbelgebod geen samenvatting is van de tien geboden. We zagen al dat Jezus de dekalog

een diepe liefdesdimensie geeft.

Maar Hij legt ook een veel bredere relatie dan alleen die met de tien geboden.

In Mattheüs 22:40 sluit Hij af met deze woorden: 'Aan deze twee geboden hangt heel de Wet, en de Profeten.' In feite scheidt Hij een afhankelijkheidsrelatie tussen zijn eigen woorden en het hele Oude Testament. De gebruikte werkwoordsvorm *krematai* wijst naar betekenis- en hangen, hangen vanaf, hangen aan, afhangen van.

En in Markus 12:31 zegt Hij van het door Hem samengesmolten dubbelgebod: 'Er is geen ander groter gebod dan deze.' Jezus spreekt heldere taal. De betekenis van het Oude Testa-

ment is die van totale afhankelijkheid van het dubbelgebod van Jezus. Zijn woorden zijn groter en perspectiefrijker dan die van het Oude Testament. Ze steken erbovenuit, niet als ontkenning of verzwakking ervan, maar als vervulling en als diepste betekenis ervan.

uitwerking

De apostelen en evangelisten hebben in het Nieuwe Testament die boodschap van het dubbelgebod van Jezus onder leiding van de Heilige Geest voor ons uitgewerkt en bewaard. Parafraaserend kan men daarom zeggen: Op dit gebod rust het hele Woord van God. Niet als samenvatting, maar als fundament. <

Het dubbelgebod focust daarom niet alleen op onze liefde voor God en de naaste, maar vooral op Gods liefde voor ons.